

ערב החתימה על הסכם עזה-יריחו:

סיכום העמידה בהתחייבויות מן החתימה בווינגטון ועד היום

ערב חתימתו של הסכם עזה-יריחו בקהיר, קובע אירגון "מבט לשלום", שבכדי להביא להצלחת יישומו של ההסכם הלכה למעשה, יהיה על שני הצדדים להפגין נחישות רבה הרבה יותר, על מנת לקיים בשטח את ההסכמים שנחתמו על הנזיר. לפי מחקר שערך האירגון, בשבעה וחצי החודשים שחלפו מאז החתימה על הצהרת העקרונות בווינגטון ב-13 בספטמבר, היו הפרות משמעותיות של כמה מן ההתחייבויות שנטלו על עצמם הצדדים.

"מבט לשלום" הוא ארגון עצמאי וא-פוליטי, המבצע מעקב שוטף אחרי יישום ההסכמים בין ישראל לאש"ף.

מצד אש"ף בלטו העדר המאמצים לפעול להפסקת הטרור, כראש ובראשונה מצד גופים החברים באש"ף ובראשם אירגון הפת"ח של ערפאת, העדר קריאה חד משמעית לקבוצות קיצוניות, כמו החמאס והג'יהאד האיסלאמי, להפסיק את האלימות, וניסיון לקבוע עובדות בשטח הנוגעות לשאלות שידונו רק במסגרת הסכמי הקבע, כמו מעמד ירושלים. מצד ישראל בולטת אי הצלחתה של הממשלה לרסן אלימות של אזרחים ישראליים ולהגן על הדי התושבים הערביים בשטחים מפני פעולות אלה.

ממחקר שערך אירגון "מבט לשלום" עולה כי מאז ה-9 בספטמבר '93, היום בו חתם ערפאת על מכתב שכלל התחייבות לפעול להפסקת הטרור, ביצע אירגון הפת"ח, שערפאת עומד בראשו, לפחות 36 מעשי טרור, כולל שימוש בנשק חם ובסכינים. בפעולות טרור אלה נהרגו 6 בני אדם ונפצעו 24. בחודש מארס בלבד נמנו 11 פעולות טרור שביצע אירגון הפת"ח. הפעולות הבולטות היו: רצח חיים מורחי ליד ההתנחלות בית-אל ב-28 באוקטובר, רצח יובל גולן באדוריים ב-29 בדצמבר, רצח דוד בובליל וחיים ויצמן ברמלה ב-31 בדצמבר, רצח מוריס אייזנשטט בכפר-סבא ב-25 בפברואר ורצח יצחק רוטנברג בפתח-תקווה ב-29 במארס. מקורות שונים טענו באונוי צוות "מבט לשלום", כי גם ריארד וכארנה, המחבל שהניח את מכונת התופת בעפולה בפגיגה שבו נהרגו 8 בני אדם ונפצעו 44 נוספים ב-6 באפריל, היה חבר באירגון הפת"ח.

אירגון "מבט לשלום" קובע לאור נתונים אלה, שלערפאת וליתר מנהיגי הפת"ח, לא היתה בחודשים שבין חתימת הצהרת העקרונות בווינגטון לבין חתימת ההסכם בקהיר, שליטה מלאה על אנשי השטח של האירגון. בסוף ספטמבר '93 הורה ערפאת לזרוע הצבאית של אירגונו להפסיק את הטרור, אולם מאז לא חזר על קריאתו זו. לעומת זאת, לאחר הטבח בחברון היו בצמרת אש"ף שקראו לאנשי הפת"ח לחזור ולנקוט התנגדות אלימה. ערפאת גינה רק אחת מחמש פעולות הטרור בהם רצחו אנשי אזרחים ישראליים ולא גינה אף אחת מ-11 הפעולות בהם נפצעו ישראלים מפיגועים של אנשי הפת"ח. אש"ף לא עצר יוזמות עצמאיות של אנשי לפעילות אלימה ולא סילק משורות אירגונו חברים שהמשיכו בדרך הטרור. כך, למשל, נותרו באירגון אנשי ניצי הפת"ח ברצועה וכן אנשי גדודי אבו-ריש, שאחראים, מאז חתימת ההסכם בווינגטון, ל-22 התקפות טרור על ישראלים. גם עבאס זאכי וג'בריל רג'וב - שניים ממנהיגי האירגון שהמשיכו כל אותם חודשים לתמוך בדרך המאבק המזויין - המשיכו להחזיק בתפקידיהם במנגנון אש"ף-תוניס.

בנוסף, מהמחקר שערך אירגון "מבט לשלום" עולה כי לא ערפאת ולא פעילים בכירים אחרים באש"ף קראו בפומבי לאנשי החמאס, הג'יהאד האיסלאמי ויתר האירגונים הקיצוניים, לחדול מדרך הטרור. אש"ף שיגר הודעות גינוי חלשות רק ב-2 מתוך 46 רציחות שביצעו הקיצונים האיסלאמיים מאז חתימת ההסכם בושינגטון.

אש"ף נקט בשבעה וחצי החודשים האחרונים גם שורה של צעדים, בניגוד להתחייבויות שמופיעות בהסכם הצהרת העקרונות, כדי לקבוע עובדות בשטח שיהפכו את ירושלים לבירת המדינה הפלשתינית שתקום בעתיד. פייצל חוסייני הקים ממשלת צללים בירושלים ואש"ף פתח שורה של משרדים בעיר וביסס בהם מערכת עניפה של פעילות פוליטית. כמו כן דרש האירגון להכליל את ירושלים כחלק מ"השטחים הכבושים" בהחלטת האו"ם מה-19 במרס.

מהצד הישראלי, הכישלון הברור היה בהגנת חייהם של הפלשתינים מפני התקפות אורחים ישראלים. מאז חתימת ההסכם בושינגטון, רצחו אורחים ישראלים 33 תושבים ערבים, מתוכם 29 בטבח בחברון. למרות שממשלת ישראל החמירה החל מאמצע דצמבר את אמצעי הפעולה נגד התפרעויות ואלימות של אורחים ישראלים, הוכיח הטבח בחברון ב-25 בפברואר שלא היה די בצעדים אלה.

הבעיות הכוללות, כפי שבאו לידי ביטוי בוועדת החקירה הממלכתית שהוקמה לאחר הטבח בחברון, היו העדר היערכות מוקדמת מספקת לאפשרות של רצח ערבים בידי יהודים, במיוחד באזורים רגישים כמו מערת המכפלה, והעדר סמכויות חוקיות בידי השלטונות לפעול כנגד קבוצות ישראליות קיצוניות, דבר שהשתנה בעקבות הטבח. בתחום הטיפול בהתפרעויות והפרות סדר של מתנחלים ניכר בחודשים האחרונים שיפור. מאוקטובר ועד אמצע דצמבר ארעו שורה של מקרים בהם פגעו יהודים בבתיים, במכוניות וברכוש ערבי, ללא תגובה הולמת של כוחות הביטחון. אולם, מאמצע דצמבר, בעקבות שינוי בהוראות הצבא, הלכו ופחתו מקרים אלה.

אירגון "מבט לשלום" יפרסם בימים הקרובים דו"ח מפורט על קיום ואי-קיום ההתחייבויות עליהם חתמו שני הצדדים מיום חתימת ההסכם בושינגטון ועד ליום חתימת ההסכם בקהיר.

בדבר פרטים נוספים ניתן לפנות לרן פוליסר, טל' 617-726 (02), או בכיפר, * 39783